

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: PŽ-1437/2024-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A
I
R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Jagode Crnokrak, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvijestitelja i Dubravke Matas, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Stečajna masa Auto-kuća Jasmin d.d., Rijeka, OIB 18370866262, kojeg zastupa punomoćnik Đorđe Perković, odvjetnik u Pagu, protiv 1. tuženika Croatia banka d.d. Zagreb, R. F. Mihanovića 9, OIB 32247795989, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici iz Odvjetničkog društva Mateša & Kapitan iz Zagreba i 2. tuženika Stečajna masa Jasmin d.o.o., Rijeka, Braće Pavlinić 12/e, kojeg zastupa punomoćnik Hrvoje Vukić, odvjetnik u Rijeci, radi pobijanja pravnih radnji, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude i dijela rješenja Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-696/2016-107 od 24. studenog 2017., u sjednici vijeća održanoj 24. travnja 2024.

p r e s u d i o j e

Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-696/2016-107 od 24. studenog 2017. i sudi:

Utvrđuje se da je bez utjecaja prema stečajnoj masi stečajnog dužnika Auto-kuća Jasmin d.d., Rijeka, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom kojeg su sklopili tužitelj Auto-kuća Jasmin d.d., Rijeka i prvotuženik Croatia banka d.d. Zagreb, 31. prosinca 1997.

r i j e š i o j e

Preinačuje se rješenje Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-696/2016-107 od 24. studenog 2017. u točki I.1. njegove izreke i rješava:

Nalaže se prvotuženiku Croatia banka d.d. Zagreb, R. F. Mihanovića 9, naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 78.750,08 EUR (sedamdesetosamtisućasedamstopedeset eura i osam centi) u roku od osam dana.

Obrazloženje

1. Presudom i rješenjem Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-696/2016-107 od 24. studenog 2017. odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom kojeg su tužitelj i prvotuženik sklopili 31. prosinca 1997., bez utjecaja prema stečajnoj masi tužitelja, pa da se ovlašćuje tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine (točka I. izreke presude), odbijen je kao neosnovan i eventualno kumulirani tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je Ugovor o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom kojeg su tužitelj i prvotuženik sklopili 31. prosinca 1997., ništetan, pa da se ovlašćuje tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine (točka II. izreke presude), tužbe je djelomično odbačena (točka I. izreke rješenja), naloženo je tužitelju naknaditi prvotuženiku parnični trošak u iznosu od 186.640,00 kn, u roku od osam dana (točka II. izreke rješenja), te je naloženo tužitelju naknaditi drugotuženiku parnični trošak u iznosu od 390.060,00 kn, u roku od osam dana (točka III. izreke rješenja).

1.1. U obrazloženju presude i rješenja prvostupanjski sud navodi razloge zbog kojih tužbeni zahtjev smatra neosnovanim, te obrazlaže svoju odluku o naknadi parničnog troška.

2. Protiv navedene presude te točaka I. i II. izreke rješenja žalbu je podnio tužitelj, u bitnom navodeći da prvostupanjski sud u pobijanoj presudi ne čini razliku između pravne i financijske pozicije solidarnog i založnog dužnika, što je ovdje bitno jer je prvotuženik bio dužan obraditi kreditnu sposobnost tužitelja, ujedno i založnog i solidarnog dužnika. Nadalje, žalitelj navodi da drugotuženik nije imao namjeru vratiti novac primljen iz kredita, što je potvrđeno činjenicom da nikada nije svojom voljom izvršio povrat niti jedne rate kredita, već je kredit djelomično prebijen iznosom od 300.000,00 DEM koji je ostao kao depozit na računu prvotuženika kao i da je drugotuženik pasivno legitimiran u ovoj parnici.

2.1. Žalitelj nadalje ukazuje i da je Jasmin Smailagić neovlašteno i protivno odredbi članka 241. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj: 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 111/12, 68/13 i 110/15; dalje: ZTD) preuzeo poslove uprave tužitelja pa da svaku radnju valja promatrati kroz prizmu navedenog nezakonitog načina vođenja poslova, kao i da je Jasmin Smailagić ustupio sebi osobno i svojoj supruzi, i to bez naknade, tražbine koje je drugotuženik imao prema trećim osobama, a koje je tražbine i naplatio.

2.2. U odnosu na prvotuženika Croatia banka d.d. žalitelj smatra da je isti mogao i morao znati da se pobijanom radnjom oštećuju vjerovnici, te obrazlaže svoje navode, navodeći da je tužitelj u trenutku sklapanja ugovora bio blokiran, a ugovor je u njegovo ime potpisala neovlaštena osoba.

2.3. U odnosu na odluku o troškovima žalitelj ukazuje da se na većini ročišta u ovom parničnom postupku raspravljalo samo o procesnim pitanjima te predlaže uvažiti žalbu i preinačiti pobijanu odluku.

3. U odgovoru na žalbu prvotuženik Croatia banka d.d. osporava navode žalitelja te predlaže odbiti žalbu kao neosnovanu.

4. Presudom i rješenjem Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-798/2018-2 od 24. travnja 2018. preinačena je presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-686/2016-107 od 24. studenog 2017. na način da je presuđeno se da je bez utjecaja prema stečajnoj masi stečajnog dužnika Auto-kuća Jasmin d.d., Rijeka, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom kojeg su sklopili tužitelj Auto-kuća Jasmin d.d., Rijeka i prvotuženik Croatia banka d.d., Zagreb, 31. prosinca 1997. te da se ovlašćuje tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine (izreka presude), preinačena je odluka o troškovima u odnosu na prvotuženika Croatia banka d.d. (točka I.1. i I.2. izreke rješenja), dok je tužiteljeva žalba u odnosu na dosuđeni trošak tuženiku Stečajna masa Jasmin d.o.o. odbijena kao neosnovana (točka II. izreke rješenja).

5. Protiv navedene presude i točke I.1. rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske tuženik Croatia banka d.d. podnio je reviziju.

6. Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-1858/2018-2 od 9. siječnja 2024. prihvaćena je revizija, te je ukinuta presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske kao i točka I.1. rješenja poslovni broj PŽ-798/2018 od 24. travnja 2018. i predmet u tom dijelu vraćen drugostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

7. U obrazloženju rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske navodi da je u postupku pred drugostupanjskim sudom počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. Zakona o parničnom postupku, s obzirom na to da je potpuno nejasno o kojem je tužbenom zahtjevu drugostupanjski odlučivao. Naime, tužitelj je u tužbi postavio zahtjev na utvrđenje da je sporni članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu bez utjecaja na stečajnu masu stečajnog dužnika, kao i da je prvotuženik dužan izdati brisovno očitovanje za brisanje upisanog založnog prava na nekretnini k.č.br. 1409/21 k.o. Sušak. Podneskom od 8. svibnja 2017. tužitelj je preinačio tužbu, no prvostupanjski sud nije dopustio preinaku u odnosu na glavni zahtjeva, već je dopustio preinaku samo isticanjem eventualno kumuliranog zahtjeva na utvrđenje ništetnosti i ovlaštenje tužitelja da zadrži kupovninu ostvarenu prodajom nekretnine. Stoga Vrhovni sud Republike Hrvatske ukazuje da nije jasno o kojem je to tužbenom zahtjevu drugostupanjski sud odlučio.

8. U ponovljenom postupku pred drugostupanjskim sudom ovaj nedostatak otklonjen, te je odlučeno o tužbenom zahtjevu kako je postavljen u tužbi, a dopunjen eventualno kumuliranim zahtjevom iz podneska od 8. svibnja 2017.

9. Tužiteljeva žalba protiv presude i točke II. izreke rješenja je osnovana.

10. Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe članka 365. stavka 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 117/03,

88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 153/23; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

a) tužbeni zahtjev o kojemu bi drugostupanjski sud trebao odlučiti sukladno rješenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-1858/2018-2 od 9. siječnja 2024.

11. U tužbi je tužitelj postavio slijedeći tužbeni zahtjev:

„Utvrđuje se da je bez utjecaja prema Stečajnoj masi stečajnog dužnika AUTO - KUĆA JASMIN d.d. RIJEKA, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom, kojeg su sklopili tužitelj i 1.tuženik dana 31. prosinca 1997. god. pa se nalaže tuženiku Croatia banka d.d. Zagreb da dade tabularnu ispravu podobnu za brisanje prava zalogu na tužiteljevima nekretninama i to 4330/10000 industrijskog objekta u Rijeci, J.P. Kamova 103 označenog kao k.č. 1409/21 k.o. Sušak u naravi hala, dva WC-a kupaonica, dvije radionice, soba i dvije prostorije u prizemlju objekta, jedanaest kancelarija i hodnik na 1. katu objekta te tri kancelarije i hodnik na 2. katu objekta, uključujući zemljište i zajedničke dijelove zgrade, a u protivnom će takvu izjavu zamijeniti ova sudska odluka.“

12. Podneskom od 8. svibnja 2017. tužitelj je preinačio tužbu i postavio slijedeći zahtjev:

„Utvrđuje se da je bez utjecaja prema Stečajnoj masi stečajnog dužnika AUTO - KUĆA JASMIN d.d. RIJEKA, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom, kojeg su sklopili tužitelj i 1.tuženik dana 31. prosinca 1997. god. Ovlašćuje se tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.“

te eventualno kumulirani tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je Ugovor o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom sklopljen između AUTO – KUĆE JASMIN d.d., kao dužnika, i CROATIA BANKE d.d., kao vjerovnika, dana 31. prosinca 1997. god., ništetan. Ovlašćuje se tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.“

13. Raspravnim rješenjem od 17. svibnja 2017. prvostupanjski je sud dopustio preinaku tužbe, cit. „dodavanjem novog supsidijarnog tužbenog zahtjeva koji je preciziran u podnesku tužitelja od 8. svibnja“ te je stoga tužbeni zahtjev trebao glasniti:

„Utvrđuje se da je bez utjecaja prema Stečajnoj masi stečajnog dužnika AUTO - KUĆA JASMIN d.d. RIJEKA, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom, kojeg su sklopili tužitelj i 1.tuženik dana 31. prosinca 1997. god.

pa se nalaže tuženiku Croatia banka d.d. Zagreb da dade tabularnu ispravu podobnu za brisanje prava zalogu na tužiteljevima nekretninama i to 4330/10000

industrijskog objekta u Rijeci, J.P. Kamova 103 označenog kao k.č. 1409/21 k.o. Sušak u naravi hala, dva WC-a kupaonica, dvije radionice, soba i dvije prostorije u prizemlju objekta, jedanaest kancelarija i hodnik na 1. katu objekta te tri kancelarije i hodnik na 2. katu objekta, uključujući zemljište i zajedničke dijelove zgrade, a u protivnom će takvu izjavu zamijeniti ova sudska odluka.“

a ako sud ne prihvati glavni zahtjev tužitelj predlaže da prihvati eventualno kumulirani tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrđuje se da je Ugovor o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom sklopljen između AUTO – KUĆE JASMIN d.d., kao dužnika, i CROATIA BANKE d.d., kao vjerovnika, dana 31. prosinca 1997. god., ništetan.

Ovlašćuje se tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.“

14. Prvostupanjskom presudom Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-696/2016-107 od 24. studenog 2017. presuđeno je da se odbija kao neosnovani tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu koji glasi:

„Utvrđuje se da je bez utjecaja prema Stečajnoj masi stečajnog dužnika AUTO – KUĆA JASMIN d.d. RIJEKA, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom, kojeg su sklopili tužitelj i 1.tuženik dana 31. prosinca 1997. god.

Nalaže se tuženiku izdati brisovno očitovanje za brisanje upisanog založnog prava na nekretnini k.č.br. 1409/21 k.o. Sušak.“

te da se u cijelosti odbija podredni tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

„Utvrđuje se da je Ugovor o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom sklopljen između AUTO – KUĆE JASMIN d.d., kao dužnika, i CROATIA BANKE d.d., kao vjerovnika, dana 31. prosinca 1997. god., ništetan.

Ovlašćuje se tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.“

15. Prema tome, prvostupanjski sud nije odlučio o dijelu glavnog zahtjeva kojim je tužitelj tražio da se naloži prvouženiku Croatia banka d.d. Zagreb da dade tabularnu ispravu podobnu za brisanje prava zaloga na tužiteljevim nekretninama i to 4330/10000 industrijskog objekta u Rijeci, J.P. Kamova 103 označenog kao k.č. 1409/21 k.o. Sušak u naravi hala, dva WC-a, kupaonica, dvije radionice, soba i dvije prostorije u prizemlju objekta, jedanaest kancelarija i hodnik na 1. katu objekta te tri kancelarije i hodnik na 2. katu objekta, uključujući zemljište i zajedničke dijelove zgrade, a u protivnom će takvu izjavu zamijeniti ova sudska odluka.

16. S obzirom na to da tužitelj, u žalbi koja je podnesena protiv presude i dijela rješenja, nije tražio donošenje dopunske presude za taj dio glavnog zahtjeva u smislu odredbe članka 339. stavka 1. ZPP-a, smatra se da je tužba u tom dijelu povučena (članak 339. stavak 2. ZPP-a).

17. Slijedom navedenog, drugostupanjski sud, u ponovljenom postupku, treba odlučiti o tužbenom zahtjevu koji glasi:

„Utvrđuje se da je bez utjecaja prema Stečajnoj masi stečajnog dužnika AUTO – KUĆA JASMIN d.d. RIJEKA, članak 6. Ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom, kojeg su sklopili tužitelj i 1.tuženik dana 31. prosinca 1997. god.“

a ako odbije takav zahtjev, treba odlučiti o eventualno kumuliranom zahtjevu koji glasi:

„Utvrđuje se da je Ugovor o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom sklopljen između AUTO – KUĆE JASMIN d.d., kao dužnika, i Croatia banke d.d., kao vjerovnika, dana 31. prosinca 1997. god., ništetan.

Ovlašćuje se tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.“,

pri čemu treba odlučiti i o točki I.1. rješenja, kojom je odlučeno o troškovima postupka u odnosu na prvotuženika Croatia banka d.d.

b) primjena materijalnog prava

18. Imajući u vidu da su prvostupanjska i drugostupanjska presuda donesene za vrijeme kada je nacionalna valuta bila kuna, dok je ova presuda donesena u vrijeme kada je nacionalna valuta postala euro, izreka ove presude prilagođena je nastalim promjenama iz razloga kako slijedi.

19. Prema odredbi članka 5. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 57/22 i 88/22) Vlada Republike Hrvatske svojom odukom utvrđuje dan uvođenja EUR kao sredstva plaćanja te dan početka i završetka dvojnog iskazivanja novčanih iznosa (članak 3. točka 9. Zakona). Prema Odluci o objavi uvođenje eura kao službene valute Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 85/22) razdoblje obveznog dvojnog iskazivanje je razdoblje od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2022. godine (članak 2. stavak 4. Odluke), dok je fiksni tečaj konverzije određen na 7,53450 kuna za jedan euro (članak 2. stavak 2. Odluke).

20. Dakle, od 1. siječnja 2023. više ne postoji zakonska obveze dvojnog iskazivanja iznosa, već je dovoljno iznose iskazati u EUR. Međutim, prema Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom koje je donijelo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Republike Hrvatske te Uputama o procesu prilagodbe poslovnih procesa subjekata opće država u poslovanje u euru koje je donijelo Ministarstvo financija Republike Hrvatske, iskazivanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti u kunama i u eurima uz isticanje fiksnog tečaja konverzije, obvezno počinje 5. rujna 2022. u 00:00 sati, a završava 31. prosinca 2023. u 24:00 sata.

21. Prema tome, primjenom gore navedenih propisa, u svim odlukama suda i druge javne vlasti donesene od 1. siječnja 2024. na dalje više ne postoji dvojno iskazivanje novčanih vrijednosti, već se sve navedene vrijednosti iskazuju u EUR.

Stoga su navedene odredbe primijenjene i u izreci ove presude, te su sve vrijednosti iskazane u EUR, primjenom fiksnog tečaja konverzije, dok se u obrazloženju same presude iznosi i dalje iskazuju u valuti koja je bila na snazi u trenutku nastanka obveze.

22. Nadalje, za odlučivanje u ovom predmetu mjerodavne su odredbe Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 44/96, 29/99, 129/00 i 123/03) kao propisa koji je bio na snazi u trenutku pokretanja postupka, a posebno odredbe članka 131. stavaka 1. i 2. Stečajnog zakona koje glase:

„Pravna radnja koju je dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike, može se pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika. Znanje za namjeru se pretpostavlja ako je druga strana znala da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici.

Smatrat će se da je vjerovnik znao da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici.“

c) o osnovanosti žalbe

23. Predmet preostalog dijela spora (presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-798/2018-2 od 24. travnja 2018. te točka I.1. izreke rješenja) je, prije svega, tužiteljev zahtjev radi pobijanja pravne radnje - članka 6. Ugovora o dugoročnom kreditu s valutnom klauzulom kojeg su tužitelj i prvotuženik sklopili 31. prosinca 1997., primjenom odredbe članka 131. Stečajnog zakona, jer je tužitelj poduzeo tu radnju s namjerom da ošteti svoje vjerovnike, a prvotuženik je u vrijeme poduzimanja te radnje znao za njegovu namjeru, pa da se ovlašćuje tužitelj u cijelosti zadržati iznos kupoprodajne cijene, ostvaren prodajom založene nekretnine.

24. Radi se zapravo o založnom ugovoru kojim je tužitelj, kao zalagodavatelj, radi osiguranja prvotuženikove tražbine prema drugotuženiku s osnove ugovora o kreditu, dao u zalog svoju nekretninu. Na sudskom depozitu Trgovačkog suda u Rijeci u trenutku donošenja prvostupanjske presude nalazila se novčana sredstva od prodaje nekretnine u iznosu od 1.877.758,19 kn. Iz sadržaja spisa i obrazloženja pobijane presude proizlazi da je tijekom postupka postalo nesporno da je pobijani založni ugovor, u ime tužitelja, kao zalagodavatelja, potpisao neovlaštena osoba Jasmin Smailagić, tadašnji predsjednik nadzornog odbora tužitelja i direktor člana društva tužitelja. Zatim, da je prijedlog za uknjižbu upisanog založnog prava na tužiteljevoj nekretnini podnesen 16. siječnja 1998. čime je, sukladno članku 138. Stečajnog zakona, poduzeta pobijana pravna radnja.

25. Prvostupanjski sud pravilno navodi da je u konkretnom slučaju ispunjena opća pretpostavka iz članka 127. Stečajnog zakona za pobijanje ove pravne radnje budući da je stečajni postupak nad tužiteljem okončan, a utvrđene tražbine stečajnih vjerovnika u ukupnom iznosu od 7.099.749,29 kn nisu namirene ni u kojem dijelu. Iz

posebne tablice o razlučnim pravima i zemljišnoknjižnog izvotka za predmetnu nekretninu razvidno je da osim upisa založnog prava u korist prvotuženika, temeljem pobijanog Ugovora, nije bilo upisanih drugih tereta na tužiteljevom suvlasničkom dijelu nekretnine), pa bi u slučaju da niti ovog tereta nema, pozicija svih vjerovnika nakon eventualnog pobijanja bila povoljnija.

26. Što se tiče ponašanja tužitelja, kao stečajnog dužnika, iz kojega proizlazi njegova volja da sklapanjem spornog Ugovora ošteti vjerovnike, potrebno je ukazati da se iz postupanja Jasmina Smailagića, u vrijeme i nakon sklapanja pobijanog ugovora, kao osobe koja je nesporno donosila odluke u ime tužitelja, proizlazi upravo takav zaključak.

27. Naime, prvostupanijski sud pravilno utvrdio da je tužiteljevo poslovanje vodio pa tako i sklopio pobijani ugovor Jasmin Smailagić, a što proizlazi i iz iskaza njegovog sina, u sporno vrijeme zastupnika po zakonu tužitelja, Nevena Smailagića, te da je pobijanom pravnom radnjom opterećena jedina vrijedna imovina tužitelja budući da iz spisa proizlazi da je prethodno tome, založnim ugovorom od 1. prosinca 1997., hipotekom opterećena i druga preostala nekretnina tužitelja.

28. Nadalje, osnovan je i žaliteljev navod da prvotuženik nije dokazao da je Jasmin Smailagić, kao osoba koja je nesporno donosio odluke i u ime tužitelja i u ime drugotuženika, pa tako i neovlašteno potpisao u ime tužitelja pobijano osiguranje hipotekom, svojom voljom izvršio povrat barem jedne rate kredita drugotuženika. Naime, da je kredit samo djelomično prebijen iznosom od 300.000,00 DEM koji je ostao kao depozit na računu prvotuženika, proizlazi i iz iskaza svjedoka Nikole Samaržije koji je iskazao „da je cijeli iznos depozita potrošen za naplatu potraživanja banke“ zbog čega je prvotuženik Croatia banka d.d., odmah nakon prijeboja od 9. rujna 1999., otkazao ugovor o kreditu i podnio prijedlog za ovrhu i na ovoj nekretnini.

29. U odnosu na pretpostavke iz članka 131. stavaka 1. i 2. Stečajnog zakona glede odgovornosti Croatia banke d.d., treba ukazati da iz citiranih zakonskih odredbi proizlazi da je osnovna pretpostavka koja posredno upućuje i na dužnikovu namjeru oštećenja vjerovnika i na znanje druge strane za tu namjeru - dužnikova nesposobnost za plaćanje u vrijeme poduzimanja pobijane pravne radnje.

30. Tužiteljeva nesposobnost za plaćanje proizlazi iz očevidnika o danima insolventnosti, prema kojima je tužitelj bio u neprekidnoj blokadi od 1. siječnja 1997. do dana otvaranja stečajnog postupka, 12. svibnja 2004., što znači da je u trenutku sklapanja spornog Ugovora 31. prosinca 1997. bio u blokadi cijelu godinu, što je prvotuženiku Croatia banka d.d. moralo biti poznato. Prema odredbi članka 3. stavka 4. Stečajnog zakona smatra se da je dužnik nesposoban za plaćanje ako je u razdoblju od 30 dana neprekidno obustavio svoja plaćanja, pri čemu okolnost da je dužnik podmirio ili da može podmiriti u cijelosti ili djelomično tražbine nekih vjerovnika sama po sebi ne znači da je on sposoban za plaćanje.

31. Dakle, iz ove činjenice jasno proizlazi da je prvotuženik Croatia banka d.d. mogao i morao znati da je tužitelj, na dan sklapanja ugovora temeljem kojega je

svoju nekretninu dao u zalog te postao solidarni dužnik trećoj osobi, bio nesposoban za plaćanje.

32. Nadalje, vještačenjem u ovom predmetu nesporno je utvrđeno da se ispod oznake „solidarni dužnik“, uz pečat tužitelja, nalazi potpis Milana Jančića koji je upisan u sudskom registru kao osoba ovlaštena za zastupanje tužitelja tek od 19. studenog 1998., kao i da se u tekstu Ugovora kao tužiteljov direktor navodi Neven Smailagić. Osim toga je nesporno da se ispod oznake „zalogodavatelj“ koja se odnosi na tužitelja, nalazi potpis Jasmina Smailagića, koji tada nije bio osoba ovlaštena za zastupanje tužitelja.

33. U odnosu na moguću odgovornost prvotuženika Croatia banka d.d., odnosno njegovo znanje za tužiteljevu nesposobnost za plaćanje treba ukazati i na odredbu članka 18. stavka 2. tada važećeg Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO), prema kojoj sudionik u obveznom odnosu dužan je u izvršavanju obveze iz svoje profesionalne djelatnosti postupati s povećanom pažnjom, prema pravilu struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka). Valja naglasiti da se na odnos između stranaka u ovom predmetu ne primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima objavljen u „Narodnim novinama“ broj 35/05, osim dijela koji se odnosi na kamatu, jer se on, temeljem odredbe članka 1163. ZOO-a/2005 primjenjuje samo na pravne odnose koji su nastali nakon njegovog stupanja na snagu 1. siječnja 2006.

34. Ovaj sud ukazuje da nije sukladno pravilima struke niti da banka, prilikom davanja kredita i osiguranja kredita hipotekom, ne provjeri, uvidom u sudski registar, tko je ovlaštena osoba za zastupanje solidarnog i ujedno založnog dužnika, a što samo ukazuje da banka nije primijenila niti uobičajenu pažnju prilikom sklapanja ugovora. Stoga žalitelj osnovano ukazuje na iskaz Nikole Samaržije, tada direktora tuženikove podružnice u Rijeci, prema kojemu su na odluku o odobrenju kredita utjecale razne okolnosti, poput osobnih saznanja, brojevi, bilanca i imovine, pri čemu navedeni svjedok potvrđuje i da Jasmina Samardžiju poznaje od ranije, a što sve ukazuje na moguće razloge zbog kojih tuženik nije provjerio niti tko bi bio osoba ovlaštena za zastupanje tužitelja.

35. Nadalje, nije sporno da su tužitelj, kao zalogodavac i solidarni dužnik te društvo Jasmin d.o.o. povezana društva s obzirom, što jasno proizlazi iz isprava u spisu, a što tuženiku nije moglo ostati nepoznato. Svjedok Nikola Samaržija je iskazao i da je ovim kreditom koji je glasio na iznos od 3.500.000,00 kn refinanciran prethodni kredit drugotuženika koji je glasio na iznos od 740.000,00 kn, da je drugotuženik bio u visokom stupnju zaduženosti (99%) pa da ne bi mogao dobiti ovaj kredit bez hipoteke na tužiteljevoj nekretnini te da je upravo iz razloga što su tužitelj i drugotuženik povezana društva tužitelj bio i sudužnik „jer su primijetili da se kod vezanih poduzeća sele novci bez kontrole“.

36. Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud smatra da je prvotuženik znao ili morao znati za sve okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik, ovdje tužitelj u sporno vrijeme bio nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici, posebno imajući u vidu da se radilo o povezanim društvima, da je

drugotuženik bio u visokom stupnju zaduženosti, a tužitelj je račun bio blokiran, te da drugotuženik nije u roku dospjeća mogao vratiti niti prethodni kredit koji je glasio na pet puta manji iznos.

37. Slijedom navedenog, prvostupanjska je presuda preinačena (članak 373. točka 3. ZPP-a). S obzirom na to da je ovako preinačenom presudom, uz presumirano povlačenje dijela tužbenog zahtjeva, u cijelosti prihvaćen glavni tužbeni zahtjev, o eventualno kumuliranom tužbenom zahtjevu nije odlučivano.

38. Odluka o zahtjevu za naknadu troška donesena je primjenom odredaba članka 154. stavka 1., članka 155. stavka 1. i članka 166. stavka 2. ZPP-a, jer je prvotuženik Croatia banka d.d. u cijelosti izgubio ovu parnicu.

39. Tužitelju je priznato pravo na naknadu troška zastupanja po odvjetniku prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (dalje: OT), i to za sastav tužbe 37.000,00 kn (Tbr. 7. t. 1. OT), za zastupanje na ročištima od 21. listopada 2004., 2. prosinca 2004., 18. listopada 2005., 22. studenog 2005. i 17. svibnja 2017. po 18.500,00 kn (Tbr. 9. t. 2. OT), za zastupanje na ročištima od 2. veljače 2006., 28. studenog 2006., 30. siječnja 2007., 3. travnja 2007., 29. studenog 2016. i 12. listopada 2017. po 37.000,00 kn (Tbr. 9. t. 1. OT), za zastupanje na ročištu od 20. siječnja 2017. 500,00 kn (Tbr. 9. t. 5. OT), za sastav podneska od 4. listopada 2017. 37.000,00 kn (Tbr. 8. t. 1. OT), za pristup ročištu za objavu presude 500,00 kn (Tbr. 9. t. 3. OT), za sastav žalbi protiv presuda u traženim iznosima od po 46.250,00 kn (Tbr. 10. t. 1. OT), te porez na dodanu vrijednost u iznosu od 111.342,50 kn, što ukupno čini iznos od 593.342,50 kn odnosno 78.750,08 EUR.

40. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci (članak 373. točka 3. i članak 380. točka 2. ZPP-a).

Zagreb, 24. travnja 2024.

Predsjednica vijeća
Jagoda Crnokrak

Broj zapisa: **9-30866-a3e93**

Kontrolni broj: **0c807-16852-1a308**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=Jagoda Crnokrak, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.